

DCIDOB 111.

IRLANDA, DE L'EUFÒRIA AL DESENCÍS

La política exterior irlandesa a l'ONU i a la UE.
Influència i participació.

John Doyle i Eileen Connolly

La política exterior irlandesa a l'ONU i a la UE

Influència i participació

John Doyle i Eileen Connolly Centre for International Studies, School of Law and Government; Dublin City University

Les Nacions Unides han ocupat un lloc central en la política exterior irlandesa des de l'ingrés del país a l'organització l'any 1955. Tant el discurs polític com els sondeigs de l'opinió pública indiquen que hi ha un suport molt ampli a l'organització com a font de legitimitat internacional i com a fòrum apropiat per a la presa de decisions relatives a la pau i la seguretat, els drets humans internacionals, i el desenvolupament. La UE ha representat un paper igualment central en el desenvolupament econòmic i social d'Irlanda durant les últimes tres dècades, i, tot i que no hi ha una oposició important a la pertinença a la UE, uns referèndums recents van fer palès el rebuig en un primer intent dels tractats de Niça i de Lisboa, posant de manifest l'existència d'una certa oposició a alguns dels aspectes dels recents processos d'integració de la UE.

Iniciem aquest article amb un breu examen del primer Llibre Blanc sobre política exterior de la història de l'Estat, publicat l'any 1996, per tal de considerar algunes de les prioritats de la política exterior irlandesa en un context temporal ampli (Govern d'Irlanda, 1996). A continuació, explorarem la relació recent d'Irlanda amb la UE, centrant-nos en els referèndums sobre el Tractat de Lisboa, per acabar amb una anàlisi del compromís d'Irlanda amb les Nacions Unides, inclòs el seu darrer període en el Consell de Seguretat (2001-2002).

Tensions en la política exterior irlandesa

En el Llibre Blanc de 1996 del Govern irlandès sobre la política exterior, l'ONU és descrita com “una pedra angular de la política exterior irlandesa”, i el suport a l'organització i als seus objectius que s'hi dona s'expressa en el context

dels valors que són a la base de la política exterior d'Irlanda. El Llibre Blanc argumenta que aquests objectius no són merament aspiracions ètiques, sinó que són essencials per a l'interès dels estats petits, i afirma que: “És precisament pel fet que Irlanda és un país petit i enormement dependent del comerç exterior per al seu benestar que necessitem una política exterior activa. Depenem per a la nostra supervivència d'un entorn internacional regulat en el qual els drets i els interessos dels més petits estiguin garantits i protegits”.

Els debats recents sobre la política exterior irlandesa han subratllat el potencial entre aquestes aspiracions i els interessos econòmics irlandesos, que es basen en una dependència de la inversió exterior directa estatunidenca i en la integració econòmica de la UE. L'exministre d'Afers Exteriors, Brian Cowen, argumentava contra una anàlisi de la política exterior basada en l'enfrontament dels valors i els interessos, i deia que “un ordre internacional multilateral i de base normativa és d'interès nacional per a nosaltres”; és evident que l'elaboració dia a dia d'aquests interessos ha comportat tensions i ha generat un discurs públic al voltant de la direcció de la política irlandesa tant a les Nacions Unides com a la UE.

Irlanda i la Unió Europea

La UE és popular a Irlanda i els sondeigs d'opinió posen sistemàticament de manifest que una clara majoria de l'opinió pública creu que la pertinença a la UE ha estat una experiència positiva per al país. Per a alguns nacionalistes irlandesos,

la integració europea ha estat un procés alliberador que ha acabat amb la dependència política i econòmica postcolonial respecte del Regne Unit. Per a d'altres, de l'ala esquerra més radical de la política irlandesa, la naturalesa de la integració de la UE (però no la mateixa UE) ha estat criticada per excessivament centralitzada, per estar dominada per una economia neoliberal i per centrar-se en la construcció d'una superpotència europea.

El rebuig del Tractat de Niça en el primer referèndum l'any 2001 va ser un xoc per a l'establishment polític, però el resultat positiu del segon referèndum sobre aquest mateix Tractat, celebrat un any més tard, va minimitzar la importància del rebuig inicial i aquest es va explicar com a resultat d'una pobra campanya d'informació per part del Govern (la campanya va ser realment pobra). El rebuig del posterior Tractat de Lisboa, amb un 54,3% de vots negatius, sobre una participació relativament alta per a un referèndum, un 53,1%, va ser una commoció encara més gran per al sistema polític i va portar a una anàlisi més sistemàtica i detallada de les preocupacions dels votants.

Les anàlisis de l'opinió pública portades a terme per part del Ministeri d'Afers Exteriors irlandès després del primer referèndum (rebutjat) sobre el Tractat de Lisboa, en un esforç per clarificar les preocupacions dels votants, van posar de manifest un seguit de fets significatius¹: l'oposició al Tractat va ser més forta entre els votants de 25 a 34 anys (59%), els grups amb rendes més baixes (66%) i les dones (56%). Entre els dos partits conservadors dominants, el 63% dels partidaris del Fianna Fáil, el partit governant, va votar que sí, i només el 52% dels simpatitzants del partit de l'oposició, el Fine Gael, tradicionalment més pro-UE, va fer el mateix. El 61% dels partidaris del Partit Laborista i el 53% dels simpatitzants del Partit Verd van votar que no, malgrat que les direccions d'aquests partits van fer campanya a favor del sí.

El fet de no haver entès el Tractat va ser amb gran difereència el motiu espontani més corrent que donava la gent per justificar que havia votat "no". De fet, el 23% dels que van votar "sí" i el 53% dels que van votar "no" van dir que "no sabien de què anava" el Tractat o bé que només en tenien "una idea imprecisa", i més del 40% dels que van votar "no" van mencionar espontàniament això quan se'ls va preguntar per què havien votat que no. Unes altres raons més substantives per justificar haver votat "no" van ser: la pèrdua d'independència (18%), la pèrdua de neutralitat/motius militars (8%), i la pèrdua d'un comissionat (4%). Els partidaris del Tractat tenien tendència a esmentar la importància de la UE d'una manera bastant general com el motiu principal per votar que sí. Quan es va preguntar als votants directament sobre temes concrets que havien tingut un fort protagonisme en el referèndum, el 82% dels que havien votat "no" (comparat amb el 71% dels que havien votat "sí") van dir que la neutralitat militar havia estat important o molt important a l'hora de determinar el seu vot; el 71% de votants del "no" van dir que la pèrdua d'un comissionat era important, i el 86% de votants del "no" va citar "els drets dels treballadors". Si bé amb un pes

La UE és popular a Irlanda i els sondeigs d'opinió posen sistemàticament de manifest que una clara majoria de l'opinió pública creu que la pertinença a la UE ha estat una experiència positiva per al país

menys important que aquests temes, els votants amb una postura religiosa conservadora sobre l'avortament van expressar la seva inquietud que el Tribunal de Justícia de la UE pogués interpretar l'avortament com un dret fonamental, invalidant la prohibició legal *de facto* de l'avortament a Irlanda; *Libertas*, un grup conservador proempresarial, va argüir que el Tractat de Lisboa donava a la UE l'autoritat potencial d'exigir a Irlanda que apugés l'impost de societats. El tema del servei militar obligatori, tot i que gairebé no va figurar durant la campanya, si no comptem les webs i els cartells d'alguns grups força marginals a la campanya, va ser subratllat en l'informe de la investigació, ja que el 48% de votants del "no", i curiosament el 26% de votants del "sí" deien que "la introducció del servei militar obligatori en un exèrcit europeu" era un tema que estava *inclòs* en el Tractat.

Després del referèndum, el Govern irlandès va obrir negociacions amb altres Estats Membres i es va arribar a l'acord que si el Tractat de Lisboa era ratificat modificarien la seva posició prèvia sobre la Comissió i deixarien que cada Estat Membre conservés el dret de nomenar un membre de la Comissió. En canvi, si el Tractat de Lisboa no era ratificat, es mantindria la posició prèvia adoptada en el Tractat de Niça, segons la qual la pertinència seria rotatòria. En segon lloc, el Consell Europeu va acordar fer una sèrie de *declaracions legals* segons les quals cap aspecte del Tractat no afectaria les restriccions legals i constitucionals irlandeses sobre l'avortament, i en les quals s'afirmava el dret d'Irlanda a mantenir la seva política de neutralitat militar. Les preocupacions de tipus econòmic que s'havien plantejat durant la campanya es van tractar de dues maneres: en resposta als grups empresarials conservadors, les declaracions legals deien que cap aspecte del Tractat modificava la competència de la UE en matèria impositiva, mentre que en resposta a les preocupacions plantejades pel moviment sindicalista i pels partits d'esquerra sobre l'actitud neoliberal predominant en les polítiques econòmiques de la UE, una declaració solemne sobre els drets dels treballadors i la política social assegurava que la UE estava compromesa amb els serveis públics i amb els drets dels treballadors, i també afirmava la competència dels Estats Membres en la provisió dels serveis educatius i de salut.

La llarga prepublicitat del segon referèndum, els canvis legals i la *restauració* del dret de cada Estat Membre a nomenar un comissionat semblava resoldre molts dels temes que havien ocupat un lloc central durant la campanya del primer referèndum. A més a més, Irlanda entrava en una greu recessió econòmica que portaria a un dèficit sever en les finances públiques. Tots aquests factors combinats van ser suficients per canviar de manera decisiva el resultat. En el segon referèndum, el vot pel sí –un 67%– va ser el més alt de qualsevol referèndum relacionat amb la UE des del Tractat de Maastricht. Tanmateix, encara hi ha un resistent 33% de la població que continua oposant-se als recents desenvolupaments de la integració de la UE. Aquests votants tenen inquietuds i interessos diversos, i en molts casos conflictius. Entre ells s'hi inclouen una crítica des de l'esquerra, del Sinn Féin i del Partit

Socialista, i també d'alguns dels partidaris del Partit Laborista irlandès (tot i que no de tota la direcció d'aquest partit), que s'oposa a l'enfocament neoliberal de la política econòmica de la UE i al desenvolupament de la Política Europea de Seguretat i Defensa (PESD); hi ha també el discurs nacionalista del Sinn Féin, i de parts del partit governant, el Fianna Fáil, que expressen la seva preocupació per una possible pèrdua de sobirania i de control polític; i, finalment, existeix una postura catòlica conservadora que s'oposa al punt de vista de la UE sobre els drets fonamentals i que expressa el temor que li provoca el fet que un règim ampli de drets a la UE pugui ser utilitzat per promoure una agenda laica i liberal en temes com el dret a l'avortament. No obstant això, no sembla que cap d'aquests grups pugui tenir una influència significativa sobre la política exterior irlandesa, que continua fortament compromesa amb la integració de la UE, defensant al mateix temps la competència dels Estats Membres respecte a qüestions com l'impost de societats.

Irlanda i les Nacions Unides

El Llibre Blanc irlandès de 1996 sobre política exterior estableix quatre àrees prioritàries d'interès per a la política exterior irlandesa dins de les Nacions Unides –el manteniment de la pau, el desarmament, els drets humans i el desenvolupament². Discutim per separat cadascun d'aquests temes, seguit d'una discussió sobre el paper d'Irlanda al Consell de Seguretat durant el seu mandat més recent, els anys 2001 i 2002.

Manteniment de la pau. Irlanda ha contribuït d'una manera molt significativa a les operacions de les Nacions Unides en suport de la pau –en particular les operacions de manteniment de la pau. Efectivament, tenint en compte la mida comparativament petita de l'Exèrcit irlandès, aquesta contribució ha estat realment extraordinària. Els recents compromisos internacionals han vist, en general, la participació en qualsevol moment d'uns 800 soldats irlandesos a l'estranger en un exèrcit que compta amb un contingent total de 8.500 soldats. Aquest és un percentatge força alt tenint en compte els actuals estàndards internacionals, segons els quals el més normal és tenir menys d'un 5% del contingent militar en actiu en missions internacionals. Els darrers anys, Irlanda ha desplegat un nombre significatiu de soldats en missions de l'ONU a l'Àfrica, incloent-hi les missions a Etiòpia/Eritrea, Libèria i el Txad, on les Nacions Unides han tingut moltes dificultats per obtenir compromisos dels estats desenvolupats a l'hora d'aportar tropes, malgrat que en alguns casos eren molt necessàries³.

Els oponents irlandesos a la PESD han argüït que la pressió dels socis de la UE per construir una capacitat militar eficaç a la UE portarà inevitablement a una menor disponibilitat de soldats irlandesos per participar en missions de l'ONU. Tenint en compte la reticència de molts estats de la UE a servir sota el comandament de l'ONU o a servir a l'Àfrica, això podria portar a un canvi significatiu en la pràctica irlandesa. D'altra

banda, és possible que si la UE desenvolupa una capacitat militar pròpia per tal de portar a terme operacions importants de suport a la pau, aleshores els estats que actualment no participen d'una manera significativa en missions pacificadores de l'ONU podrien sentir-se més pressionats per participar-hi (i per contribuir-hi econòmicament) en una operació dirigida per la UE en resposta a una petició de l'ONU.

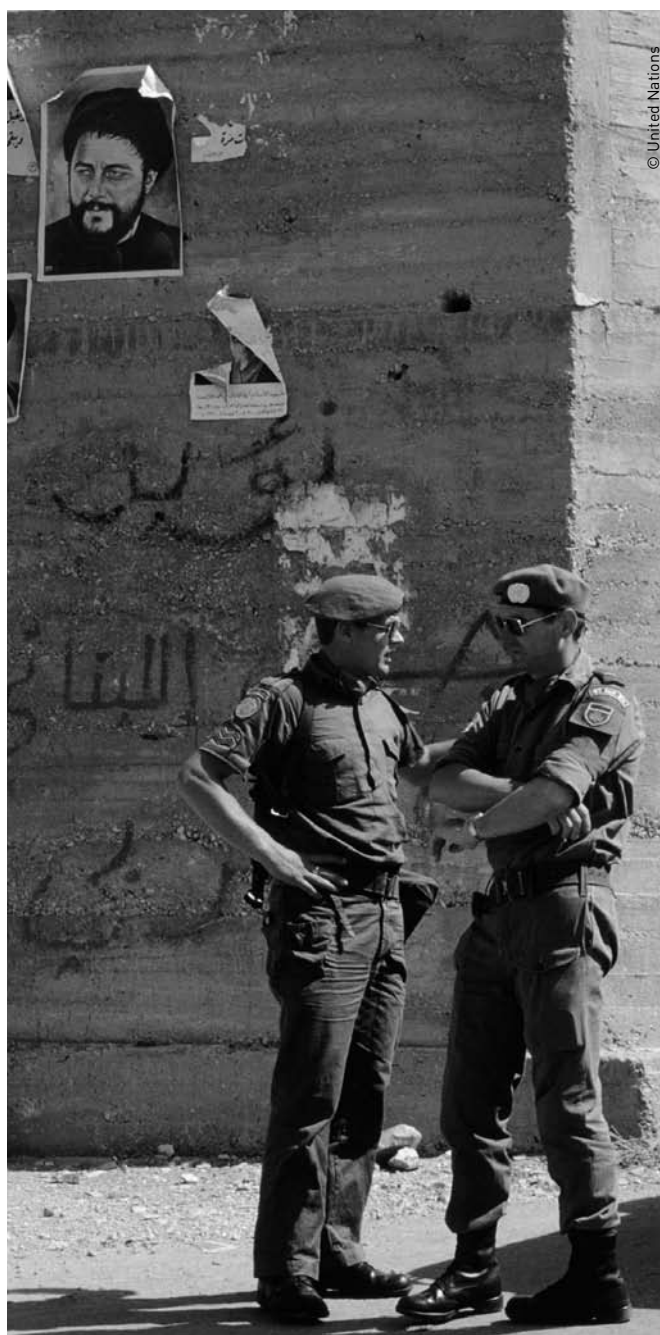
Irlanda desitja tenir una participació activa en la Política Europea de Seguretat i Defensa (PESD) i va tenir un paper important en la missió militar EUFOR al Txad/CAR, aportant el comandant de la missió (el general Pat Nash) i 400 soldats. La UE no té la legitimitat de l'ONU i la llei irlandesa exigeix un mandat de l'ONU per permetre el desplegament de tropes. Tot i així, es reconeix que per a la UE és un repte real construir el nivell d'acceptabilitat que té l'ONU. L'Estat continua compromès amb la provisió de tropes per al manteniment de la pau en missions de l'ONU, i es va quedar al Txad quan l'ONU es va fer càrrec de la missió de la UE.

Desarmament. Des que va ingressar a l'ONU, Irlanda ha participat regularment en iniciatives diplomàtiques sobre desarmament; va ser un dels principals promotors del Tractat de No Proliferació Nuclear (TNP), i continua participant activament en iniciatives encaminades a reactivar la seva influència. Tanmateix, aquesta és una àrea en la qual el progrés internacional ha estat molt limitat i on un petit Estat no nuclear té molt poca influència. En temes de desarmament de caire més general, Irlanda va ser un defensor precoç de la campanya contra les mines terrestres antipersones, i va signar i ratificar la convenció des del primer moment. Irlanda també va ser la seu de la cimera del maig del 2008 que va adoptar la convenció sobre les bombes de raïm o bombes de dispersió i va ser un dels seus principals partidaris.

El desenvolupament i el paper de l'ONU en la generació de consens. L'ONU té un paper clau en la construcció d'un consens internacional sobre el desenvolupament i utilitza la seva posició per assegurar uns compromisos més fermes per part del món desenvolupat en l'ajuda, el comerç i l'alleujament del deute. Tant pel que fa a la seva despesa en ajuda com en el context més general de la seva política global sobre l'ajuda, Irlanda ha estat estretament vinculada al sistema de les Nacions Unides. Si bé el gruix de l'ajuda al desenvolupament d'Irlanda es destina als països del seu programa de prioritats, principalment a l'Àfrica Subsahariana, i a donar suport a la tasca a favor del desenvolupament de les ONG irlandeses, els últims anys la magnitud de les contribucions a les agències de l'ONU ha crescut i ara és més gran que la contribució al programa de desenvolupament de la UE; el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD), el Fons de les Nacions Unides per a la Infància (UNICEF) i la Comissió de l'ONU sobre els Drets Humans (UNCHR) en són els principals destinataris.

A més d'augmentar el seu pressupost per a l'Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD), Irlanda ha estat un dels prin-

Irlanda ha contribuït d'una manera molt significativa a les operacions de les Nacions Unides en suport de la pau, tenint en compte la mida comparativament petita de l'Exèrcit irlandès

Dos membres del batalló irlandès d'UNIFIL al Líban el maig de 1980.

cipals defensors de la iniciativa individual més important de l'ONU en el camp del desenvolupament: els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM) del 2000. Si bé els objectius han estat criticats pel seu caràcter limitat, l'èxit inicial dels ODM va ser la seva capacitat per implicar novament els governs del Nord en les qüestions del desenvolupament. En aquest sentit, la força de les Nacions Unides és evident ja que, tot i que no hi havia res de nou en termes polítics en els ODM, van poder ser presentats com un conjunt legítim de principis universals al voltant dels quals es podia pressionar per construir la reforma necessària. Tot i que en darrera instància els objectius limitats dels ODM no es podran assolir, el seu llançament va ser un intent molt seriós de mobilització per part de l'ONU, el qual no ha estat superat per cap altra iniciativa. Els ODM i la seva crida a un increment en l'AOD van rebre el suport del Govern irlandès a la cimera de l'ONU de l'any 2000. El *taoiseach* (primer ministre) va assumir el primer compromís públic d'Irlanda de complir l'objectiu de l'ONU per a l'AOD d'un 0,7% del PNB per al 2007. Irlanda ha modificat posteriorment la seva posició i, si bé continua compromesa en termes polítics per complir l'objectiu del 0,7% abans del 2012, la recent reducció de més d'un 22% en el pressupost per a l'ajuda significa que és improbable que aquest objectiu es pugui arribar a complir.

Els drets humans i la feblesa del sistema de l'ONU. La política exterior irlandesa referma regularment el seu compromís amb els drets humans com una de les seves prioritats bàsiques per treballar en el si del sistema de les Nacions Unides. No obstant això, hi ha febleses ben documentades en la Comissió dels Drets Humans de l'ONU, i una de les crítiques més dures de l'exsecretari general Kofi Annan a un organisme de les Nacions Unides la va reservar per a aquesta Comissió en el seu informe del 2005 *In Larger Freedom* (Un concepte més ampli de la llibertat). En aquest sentit, Irlanda va donar la benvinguda a la creació d'un nou Consell dels Drets Humans per substituir la Comissió a la cimera del 2005, tot i que el canvi que aleshores s'augurava encara s'ha de concretar.

Irlanda va mirar de mobilitzar els seus propis esforços en el camp dels drets humans amb la creació d'una Unitat per als Drets Humans en el Ministeri d'Afers Exteriors el 1996. El perfil d'Irlanda es va accentuar l'any següent quan la presidenta d'Irlanda, Mary Robinson, es va convertir en l'Alta Representant de les Nacions Unides per als Drets Humans (va renunciar abans al seu càrrec de presidenta). L'activisme d'Irlanda en aquest àmbit també es va fer palès amb l'elecció de l'Estat per a la Comissió dels Drets Humans de l'ONU per als períodes 1997-1999 i 2003-2005, i amb la seva elecció per presidir la sessió de la Comissió a Ginebra l'any 1999. El 2003, la jutgessa irlandesa Maureen Harding Clark va ser elegida jutgessa del Tribunal Penal Internacional (TPI), obtenint 65 dels 83 vots.

Irlanda també va utilitzar la seva estada en el Consell de Seguretat durant el període 2001-2002 per promoure els drets

humans quan els diplomàtics van fer un seguit d'intervencions; tot i que l'actual clima internacional, amb la seva preocupació per la lluita contra el terrorisme internacional, ha reduït el seu focus en la qüestió dels drets humans, Irlanda continua considerant les Nacions Unides com el fòrum principal per a la promoció d'aquests.

L'història d'Irlanda en el Consell de Seguretat de l'ONU. L'elecció d'Irlanda per al Consell de Seguretat de l'ONU, per al període 2001-2002, va ser una forta reivindicació del perfil d'Irlanda a les Nacions Unides, ja que els estats són elegits per la totalitat dels membres de l'ONU. Inicialment Irlanda no es va considerar un fort candidat, ja que mancava de la fortalesa diplomàtica i econòmica dels seus rivals electorals, Noruega i Itàlia. La relativa facilitat de la victòria –130 vots en la primera ronda– va ser el resultat del suport que havia donat Irlanda a l'ONU i de la seva imatge positiva en temes com el desenvolupament i el manteniment de la pau. De tota manera, durant aquell període, els fets van posar a prova les posicions irlandeses en moltes àrees, i d'una manera molt notable a l'Iraq, a Palestina i al Tribunal Penal Internacional (TPI), on els valors tradicionals de la política exterior irlandesa posarien l'Estat en una posició directament enfrontada a la dels Estats Units i intensificarien un cop més les tensions entre els valors i els interessos econòmics (Doyle, 2004).

El tema d'Iraq va dominar el Consell durant el període en què el va presidir Irlanda. Inicialment, l'atenció es va centrar en l'impacte del règim de sancions, que havien estat en vigor des de la Guerra del Golf de 1991, i Irlanda, enfrontada en aquest tema amb els Estats Units i el Regne Unit, donava suport a la reforma del sistema per garantir una millor circulació de béns civils cap a l'Iraq. A partir de mitjan 2002, mentre els Estats Units es preparaven per a la invasió, els debats es van centrar sobre el suposat programa iraquí d'armes de destrucció massiva. En la seva contribució a l'adopció unànime de la resolució 1441 el novembre del 2002, Irlanda va declarar explícitament que corresponia al Consell de Seguretat decidir si l'Iraq havia comès una "violació material" de les seves obligacions, i que només aleshores el Consell podria decidir en conseqüència quines mesures s'haurien de prendre. Fins al final del seu mandat Irlanda va continuar donant suport al règim d'inspecció de les armes i oposant-se a un atac unilateral contra Iraq. Després d'abandonar el Consell de Seguretat, però, el Govern irlandès, a diferència de França i d'Alemanya, va adoptar una actitud més discreta i neutral sobre la guerra, i va evitar prendre postures públiques clares al respecte. Als avions nord-americans que transportaven tropes a Iraq se'ls va permetre proveir-se de combustible a Irlanda, però el Govern no va donar activament suport a la guerra i va continuar expressant la seva preferència per una solució basada en un mandat de l'ONU.

La política exterior irlandesa ha donat tradicionalment suport a la creació d'un Estat palestí, i això es va reflectir en el Consell de Seguretat, davant de l'oposició dels Estats Units. El desembre del 2001, Irlanda va donar suport a una resolució

preliminar sobre Palestina que va ser vetada pels Estats Units i que havia estat promoguda pels estats àrabs. L'any 2002, novament, després de l'assassinat d'uns treballadors de l'ONU per soldats israelians, Estats Units va vetar una resolució preliminar que el condemnava i a la qual Irlanda havia donat suport.

La fundació del TPI va provocar una crisi real en el Consell, ja que els Estats Units planejaven vetar la renovació anual de les operacions de manteniment de la pau de l'ONU per tal de pressionar el Consell perquè acceptés una exempció dels ciutadans estatunidencs del mandat del TPI. En una reunió oberta del Consell el 10 de juliol, Irlanda havia dit que la posició estatunidenca "no estava ben fonamentada", que Irlanda no podia acceptar la mecànica que proposaven els Estats Units. Irlanda i Mèxic van ser els dos últims països en donar suport a la resolució, i només ho van fer quan va quedar ben clar que seria igualment aprovada.

Els diplomàtics irlandesos van donar sistemàticament suport al multilateralisme, al sistema de l'ONU i a una aproximació a les relacions internacionals en el Consell de Seguretat basada en l'humanitarisme i en el respecte dels drets humans. Els seus vots sobre Palestina, el TPI i altres qüestions com la del Sàhara Occidental van haver de fer front a fortes pressions dels Estats Units. No obstant això, el mandat d'Irlanda va acabar just abans que la decisió dels Estats Units d'envair l'Iraq fos irreversible. Si Irlanda hagués estat encara en el Consell en el moment de la invasió, hauria patit una pressió molt més forta per tal que s'ajustés a la postura estatunidenca sobre aquesta decisió que la que havia rebut per qualsevol altre dels temes que havia tractat el Consell durant els dos anys anteriors.

Conclusió

Després de dues dècades de referèndums sobre tractats per a la reforma de la UE, la política irlandesa (i la mateixa UE) està entrant probablement en un període d'estabilitat. Si bé encara queda una minoria que fa diverses crítiques a la naturalesa de la integració de la UE, la magnitud de la majoria en el segon referèndum sobre el Tractat de Lisboa significa que hi ha una pressió limitada sobre el Govern irlandès perquè prengui noves iniciatives sobre les qüestions plantejades pels oponents del Tractat de Lisboa. Dins de l'ONU, el suport irlandès a les missions pacificadores és molt probable que continuï tenint en compte la seva popularitat a escala nacional i el seu elevat perfil. L'activitat en els camps dels drets humans, el desarmament i la reforma de l'ONU continuarà, ja que té un alt suport institucional i uns costos polítics i financers limitats. D'altra banda, es podria pensar que la política sobre el desenvolupament –tant la basada en l'ONU com la bilateral– gaudeix d'un suport polític similar, però el fracàs per part dels grups de suport al desenvolupament d'impedir la reducció de més d'un 22% en el pressupost i l'abandonament efectiu de l'objectiu del 0,7% han malmès greument la reputació d'Irlanda en aquest camp. ●

Notes

1. Per a totes les referències que es donen a continuació, vegeu **BROWN**, Millward / IMC, *Post Lisbon Treaty Referendum Research Findings*, 2008; i **SINNOTT**, Richard et al., *Attitudes and Behaviour in the Referendum on the Treaty of Lisbon*, 2009. Consultables a: www.dfa.ie/uploads/documents
2. La contínua rellevància d'aquestes àrees ve indicada en un discurs del *taoiseach* (primer ministre) del 14 de setembre del 2005. Consultable a: www.taoiseach.gov.ie/index.asp?locID=200&docID=2157. Per a les posicions oficials més recents, vegeu la web del Ministeri d'Afers Exteriors: www.dfa.ie
3. Per a detalls sobre els desplegaments irlandesos, vegeu la web de les forces de defensa: www.military.ie

Referències bibliogràfiques

- CONNOLLY**, Eileen i **DOYLE**, John. "The place of the United Nations in contemporary Irish foreign policy". A: **KENNEDY**, Michael i **MCAHON**, Deirdre (eds.) *Obligations and Responsibilities: Ireland and the United Nations, 1955-2005*. Dublín: IPA, 2005.
- DEVINE**, Karen. "Stretching the IR theoretical spectrum on Irish neutrality: a critical social constructivist framework". *International Political Science Review*. Núm. 29 (4) (2008). P. 461-91.
- DOYLE**, John. "Irish diplomacy on the UN Security Council 2001-2: foreign policy-making in the light of day". *Irish Studies in International Affairs*. Núm. 15 (2004). P. 73-102.
- DOYLE**, John i **CONNOLLY**, Eileen. "Foreign policy and domestic politics: a study of the 2002 election in the Republic of Ireland". *Irish Studies in International Affairs*. Núm. 13 (2002). P. 151-166.
- GOVERN D'IRLANDA**. *White Paper on Foreign Policy: Challenges And Opportunities Abroad*. Dublín: Government Publications, 1996. Consultable a: www.dfa.ie/information/publications/whitepaper/default.asp.
- KENNEDY**, Michael i **MCAHON**, Deirdre (eds.). *Obligations and Responsibilities: Ireland and the United Nations, 1955-2005*. Dublín: IPA, 2005.
- MILLWARD BROWN / IMC**. *Post Lisbon Treaty Referendum Research Findings*. Dublín: Millward Brown / IMC, 2008.

